

Her følger FAU ved Fjære barneskoles innspill til analyserapport for valg av fremtidig skolestruktur i Grimstad kommune og dimensjonering av nye Holviga barneskole.

Kommunestyret ber om innspill i forhold til:

1. En effektiv og fremtidsrettet skolestruktur som tar hensyn til demografisk og økonomisk bærekraftig utvikling.
2. Pedagogiske fordeler og ulemper ved de ulike avgjørelser.
3. Riktig dimensjonering av Holviga nye barneskole.
4. Etablering av en internasjonal skole og evt. plassering av denne.

Vårt utgangspunkt er at alle elever i Grimstadskolen skal få et like godt skoletilbud uavhengig hvor man bor i kommunen. Dette gjelder ikke kun skolebygg, men også de økonomiske rammene for et godt pedagogisk tilbud. Måten vi fordeler midler til skoledrift er derfor sentral når skolene måles opp mot hverandre – derfor vårt store fokus på ressursallokeringsmodellen som har vært benyttet i kommunen og som i disse dager skal evalueres. Her bør også skoleeier (kommunestyret) følge med. Ressursallokeringsmodellen er en viktig premissgiver for enhetsleder for hvordan skoletilbudet blir lagt opp.

Innspill til punkt 1; Demografisk og økonomisk betydning

Skolestrukturen har stor betydning for kvaliteten på fremtidens skoler i Grimstad kommune.

Det vil foregå et generasjonsskifte i boligområdene i ulike deler i kommunen til ulik tid, slik at antallet elever i hver skolekrets over tid vil variere. Ved det som rapporten kaller Morroweffekten vil det kunne bli befolkningsvekst i alle skolegrensene i kommunen. Det er derfor viktig at alle skoler har reservekapasitet nok til å kunne håndtere dette. Selv om det på nåværende tidspunkt ser ut som det er lite tilvekst av barn i en skolekrets, vil dette bildet plutselig endre seg når voksne i området når en alder der det er naturlig å flytte til leilighet eller eldresenter/sykehjem/seniorboliger, slik at boliger får nye og yngre eiere med barn i skolealder. Grimstad bør derfor satse på skole og planlegge med noe overkapasitet, selv om det synes mindre fordelaktig rent økonomisk på kort sikt.

Det enkelte områdes attraktivitet for tilvekst av barnefamilier avhenger i stor grad av nærhet til skole og idrettslag. Nedleggelse av skoler vil derfor medføre utarming kommunens lokalsamfunn (Holvika, Vik, Frivoll, Landvik osv) og virke imot distriktpolitisk tankegang.

Kretsgrensene har blitt flyttet på en måte som gjøre at enkelte skoler får et lavere elevtall enn de tidligere har hatt. Det er viktig å ta høyde for at disse grensene igjen kan bli justert utfra endringer i tilflytting og utbygging av områder.

Man må bør også ta høyde for økte utgifter til skoleskyss samt større veibelastning dersom elever blir nødt for å benytte offentlig transport for å komme seg til og fra skolen eller at foresatte i større grad blir nødt for å kjøre og hente barn og unge i forhold til både skole, sfo og fritidsaktiviteter dersom nærskoler legges ned.

Innspill til punkt 2: Pedagogisk betydning av fremtidens skolestruktur i kommunen

I kapittel 4 omtales det som kalles reservekapasitet på elevplasser og det legges en arealnorm til grunn for anbefalingene.

Vi er kritiske til bruk av arealnorm som grunnlag for vurdering og ønsker å kritisere fraværet av undersøkelser blant pedagoger og skolefaglige etater. Dette bør tas med for å gi et bedre nyanser og et mer utfyllende bilde av skolesituasjonen. Vi mener det finnes belegg for at klassestørrelsene i skolen ikke bør overstige et tall mellom 15 og 20 elever, og at man i grupper som er større enn 20 ikke kan beregne noen reservekapasitet til tross for at rommet har nok antall kvadratmeter til at man kan plassere flere elever der. Både læringsmiljø og arbeidsmiljø vil bli utfordrende i rom med mange elever samlet, - til tross for at rommet er stort nok til at hver elev kan få 2 kvadratmeter til rådighet i snitt. Den nye læreplanen at elevene i skolen skal får arbeid med utforskende og praktisk, og da trengs det areal til ulik type aktivitet i klasserommet i tillegg til de 2 kvadratmeterne elevene har ved hver sin pult.

Vi reagerer på uttalelsene og føler de er ledende for nedleggelse av mindre skoler og sammenslåing til større enheter. Antallet elevplasser ved hver skole blir ikke forklart eller nyansert. Ved de fleste skolene er det plass til over 30, ofte 32 eller til og med flere elever i hvert klasserom dersom man ser på kvadratmeterstørrelse pr. rom i skolebygg. Men av hensyn til læringsmiljøet velger skolene å dele klasser før elevgruppene blir for store. Når man utfra fysisk kvadratmeterstørrelse regner på ledige elevplasser gir dette et høyt reservekapasitetstall. Men vi ønsker ikke en grunnskole der klassestørrelsen er opp mot eller over 30 barn pr. rom! Selv om det på papiret ser økonomisk gunstig ut, vil dette øke behovet for spesialpedagogiske tilrettelegginger, da elever med særskilte behov fungerer dårligere i store elevgrupper. De store klassestørrelsene vil gi et dårligere læringsmiljø og et svært utfordrende arbeidsmiljø for undervisningspersonell i grunnskolen. Vi er sterkt imot hvordan elevkapasitet blir fremstilt og brukt som et argument for større klassegrupper og nedleggelse av skoler. Rapporten argumenterer med at en elev bare trenger 2 kvadratmeter, men det er ikke bare det fysiske arealet som har betydning. Mye viktigere er elevtettheten, og aller viktigst; - lærertettheten. Dersom det i undersøkelsen hadde blitt brukt et elevtall pr. klasserom på et sted mellom 15 og 20 elever, ville reservekapasiteten sett helt annerledes ut. Vi mener at det er slike tall kommunen må regne med. Vi som foresatte ser at større elevgrupper ikke fungerer godt hverken i forhold til læring, psykisk helse, eller læringsmiljø. Vi ønsker at kommunen ikke skal regne på kvadratmeter når de skal svare for hvor mange elever en skole har plass til, men antall rom, slik at klassestørrelsene er pedagogisk forsvarlige. Det henvises til trivselsundersøkelser blant elever som et argument for at påstandene. Analyserapporten mangler helt skolepersonalets stemmer og vurderinger, både pedagogisk personale, miljøpersonale, skoleledelse og IKV. Også foresattes stemme er fraværende i undersøkelsene. Kommunen vil kanskje få et bedre økonomisk resultat i forhold til teknisk-/driftsutgifter, men trolig vil det bli en stor utgift i forhold til ekstra behov for spesialpedagogiske tiltak og tilrettelegginger i den potten analysen kaller kostnader til operativ skoledrift. Dette blir ikke synlig stilt opp i forhold til hverandre i analyserapporten.

I kapittel 7 i analyserapporten konkluderes det med at det er læreren som er av størst betydning for elevenes læring og trivsel. Etter å ha lest at rapporten konkluderer med dette, reagerer vi som foresatte sterkt på at det da ikke er gjort en undersøkelse blant lærere om hva som skal til for at de skal få utført arbeidet sitt på best mulig måte. I rapporten står det at god ledelse er sentralt for kvaliteten på lærernes arbeid, men vi som foresatte mener at det absolutt må være antall minutter til disposisjon til hver enkelt elev pr skoledag som må være av størst betydning. Vi ser ikke at skolens ledelse skal kunne lede noen til å skape en god lærer-elevrelasjon uten at læreren får tid nok til hver enkelt elev. Her savner vi så absolutt forskning rundt lærerrollen og også lærernes stemme i forhold

til klassestørrelser og elevtall. Vi mener dette er en alvorlig mangel i analyserapporten. I store elevgrupper går svært mye tid bort til arbeid med disiplin og læringsmiljø, - dermed blir det mindre tid til pedagogisk arbeid og faglig og psykososial oppfølging av enkeltelever. Vi synes det er svært viktig at grinstadskolens lærere får uttale seg om skole- og klassestørrelse før analysegruppa trekker konklusjoner.

På Utdanningsforbundets nettsider kan vi lese følgende:

[\(Klassestørrelse og læringsutbytte – hva viser forskningen? \(utdanningsforbundet.no\)\)](http://www.utdanningsforbundet.no)

- *små klasser på de lavere trinnene gir et økt læringsutbytte for elevene – jo større utbytte, jo lenger de får gå i små klasser.*
- *Det økte læringsutbyttet er størst dersom det er under 20 elever i klassen.*
- *Det økte læringsutbyttet gjør seg gjeldende i en rekke skolefag og slår ut både i tradisjonell testing av kunnskaper og på andre indikatorer.*
- *Elever som har gått i klasser med lavere elevtall de første skoleårene med økt læringsutbytte, beholder forspranget når de kommer over i større klasser og når de kommer på ungdomstrinnet og i videregående opplæring.*
- *Alle elever som har gått i klasser med lavt elevtall, får et faglig forsprang i forhold til elever i normalklasser – størst er gevinsten hos de ressursvake elevene.*
- *en reduksjon i klassestørrelse vil medføre en reduksjon i spesialundervisning, fordi vilkårene for tilpasset opplæring da styrkes. Da vil effekten både kunne være at flere elever, deriblant de som ofte refereres til som ”gråsoneelever” (jf. bl.a. Markussen mfl. 2007 og Riksrevisjonen 2005-2006), inkluderes i og får godt utbytte av ordinær undervisning samtidig som spesialundervisning i større grad forbeholdes de med reelle behov for dette. Dermed vil økt lærertetthet i ordinær undervisning også ha positive effekter utover elevenes målbare læringsutbytte alene. I tillegg vet vi at tidlig innsats reduserer behovet for spesialundervisning på et senere tidspunkt.*
- *Generelt vil muligheten den enkelte lærer i mindre elevgrupper har til tidlig innsats og sikring av grunnleggende ferdigheter i grunnskolen også kunne ha betydning for senere skolegang. Blant annet viser rapporter at det er en sterk sammenheng mellom elevenes kunnskapsnivå og frafall i videregående opplæring (Markussen 2010, Hernes 2010).*

På bakgrunn av gjennomgangen av norsk og internasjonal forskning på området, kan vi konkludere med at klassestørrelse har betydning for elevenes læringsutbytte målt i form av karakterer eller på tester i ulike fag. Denne effekten gjelder først og fremst for yngre elever. Det viser seg også at mindre klasser betyr mest for svake elever, faglig sett og/eller med hensyn til sosioøkonomisk bakgrunn.

Utdanningsforbundet.no

Kapittel 6 konkluderes med at det er økonomisk rimeligere å oppføre en større skole enn to mindre. Selv om det rent økonomisk ser rimeligere ut å drifte færre og større skolebygg, når man ser på drift isolert, vil det i et samfunnsøkonomisk perspektiv trolig bli dyrere med større skoler og elevgrupper på sikt. Både av hensyn til transportkostnader for elever som mister nærskolen sin, av hensyn til miljø for familier som mister næriddrettslag, og dermed må bruke bil og kjøre og hente barna på treninger

og fritidsaktiviteter i mye større grad enn med flere nærskoler, ved økt behov for spesialpedagogiske tilrettelegginger for barn som vanligvis kan fungerer greit og bli ivaretatt av kontaktlærer i mindre klassegrupper, men som ikke lærerne har tid og kapasitet til å ivareta i større elevgrupper, og i form av større prosentvis psykisk uhelse blant unge da voksne i skolene vil ha mindre tid til den enkelte og de unge vil ha større utfordring med å finne trygghet i store skolemiljøer. I forhold til lærerens arbeidsmiljø, sykefravær og sykemeldinger blant ansatte, vil det trolig også slå økonomisk positivt ut med mindre klassestørrelser.

I kapittel 7 omtales betydningen av skolestørrelse for trivsel og læringsmiljø.

Her konkluderes det med at skolestørrelsen har lite eller ingen betydning for læringsmiljø og læringsresultat. Analysegruppen velger bort flere undersøkelser fordi flere variabler spiller inn, eller fordi de velger å tro at forskning fra USA ikke nødvendigvis passer for Norge. Kildene for deres valg av analyseresultater er ikke oppgitt. Det er uansett ikke vanskelig å velge seg ut bare de undersøkelsene som understøtter egen agenda. Det er også stor forskjell på store skoler med store klasser og store skoler med små klasser/elevgrupper. Det nevnes at Grete Sørensen Vaaland ved Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning har understreket at skolestørrelser ikke avgjør hvordan det er å være elev ved skolen, men at det først og fremst er klassen som er viktig. Denne påstanden blir brukt for å vise at en stor skole er vel så bra som en liten. Her er ikke poenget med at det er klassestørrelsen som har stor betydning tatt med, - analyserapporten legger ikke vekt på at det er viktigheten av små klasser som har størst betydning, uansett om skolen er stor eller liten.

Ingen steder er det undersøkt med lærere, miljøpersonell eller ledelse ved skolene hva de faktisk erfarer i forhold til skolestørrelse og klassestørrelse. Den mest erfarne og kompetente gruppen til å uttale seg; nemlig de som i årevis har arbeidet i skolen, ser ikke ut for å være lyttet til i analyserapporten.

Innspill til punkt 3: Riktig dimensjonering av Holviga nye barneskole

Hva som er riktig dimensjonering av ny barneskole på Holviga er for oss vanskelig å mene veldig mye om. Dette kommer helt an på hvordan man planlegger fremtidig kretsgrenser og om det skal opprettes ny internasjonal skole. Vi savner en åpen utredning på teamet i forkant av saksbehandlingen. Hva med å planlegge skolen for å kunne bygges ut i flere trinn?

Innspill til punkt 4: Etablering av en internasjonal skole og evt. plassering av denne.

I kapittel 8 fremmes det et behov for å opprette en internasjonal skole i kommunen. Dette fremmes samtidig som det tidligere i analyserapporten argumenterer for å legge ned kommunale skoler pga. r stor reservekapasitet i elevtall. Her motsier analyserapporten seg selv. Vi er redd for at kommunen skal velge en løsning med en privat internasjonal skole (alternativ 3). Privatisering av skolen skaper økte sosiale forskjeller. I tillegg har kommunen ansvar for transport, helsetjenester og oppfølging av elever som krever ekstra ressurser også i privatskolene i samme grad som i den offentlige skolen. Kommunen vil altså ha utgifter til deler av driften til en privatskole som private eiere kan heve profitt fra.

På side 31 i analyserapporten kan vi lese at befolkningsveksten, når det er tatt hensyn til tilflytting på bakgrunn av det de kaller Morroweffekten, potensielt sett kan komme i flere eller alle skolekretsene. Vi mener derfor at å legge en internasjonal avdeling tilknyttet bare en skole, som i forslaget i alternativ 2, ikke er noen god løsning, verken sosialt, pedagogisk eller økonomisk.

Elever ved en evt. internasjonal avdeling ved en enkelt skole vil måtte ha skoleskyss fra ulike deler av kommunen og inn til en spesiell skole som ikke er i deres nærmiljø. Dette vil gi store transportkostnader, trolig til drosjetransport evt. maxitaxi/minibuss, og fravær av lokal integrering og tilknytning for tilflyttere.

Vi ser at det er elever med ulike nasjonaliteter ved de fleste skolene i Grimstad, og ønsker derfor at kommunen heller skal tilføre den enkelte skole midler slik at disse elevene kan bli ivaretatt ved sin nærscole, fremfor å transporteres til en egen internasjonal skole eller skoleavdeling. Trolig vil de raskere få tilknytning til sitt nærmiljø og få praktisert norsk mer og dermed raskere lære seg norsk ved å få et tilrettelagt tilbud ved sin nærscole. De unge som flytter til Grimstad og deres familier vil kunne knyttes til sitt nærmiljø, næridrettslag og bli raskt og godt integrert i nærmiljøet ved å være tilknyttet sin nærscole, fremfor en egen internasjonal skole. Dette vil igjen hjelpe de foresatte med å bli integrert i et nærmiljø og til å skape seg et nettverk i Grimstad.

I kapittel 10 anbefales det å starte en avviklingsprosess for Frivoll skole samtidig som det skal jobbes med å etablere en internasjonal privatscole. For oss er dette motsetningsfylte argumenter. Behold heller de små skolene i kommunen slik at det blir attraktivt for tilflyttere å bosette seg ulike steder i kommunen. Plasser potensielle elever til en internasjonal skole eller klasse ved den enkelte nærscole og legg de økonomiske ressursene til hver enkelt skole, jfr. Ressursallokeringsmodell.

Vi forstår at det er vanskelig å forutse kostnadene til operativ skoledrift, da dette ikke kan kalkuleres på samme måte som driftskostnader kan. Vi mener likevel at disse kostnadene vil kunne bli betydelig økt ved en fremtidig skolestruktur med store klassegrupper/elevgrupper, der elevantallet er så høyt som fra over 20 og oppover til over 30 i hvert klasserom.

Som foresatte er vi opptatt av at skolens verdi ikke kan måles i ren driftsøkonomi, og spesielt ikke kortsiktig økonomisk vurdering. Den skolestrukturen som gir det pedagogisk beste alternativet bør vektlegges tyngre enn den strukturen som gir det økonomisk mest gunstige alternativet. Det pedagogisk beste alternativet vil lønne seg på langsikt, i forhold til befolkningens både fysiske og psykiske helse og kommunens utgifter i forhold til dette i vid forstand, i forhold til ungdoms psykiske helse, drop-out statistikk for skolen, i forhold til sykefravær blant ansatte i kommunen og fremtidig arbeidsledighets- og uføretrygdsprosent i kommunen og i forhold til kommunens opparbeidelse av kunnskapskapital.